

Apetra

Uitvoering van de opdrachten van openbare dienst in 2010

Verslag van het Rekenhof goedgekeurd in de algemene vergadering van 18 april 2012

INHOUD

Inleiding	4
Hoofdstuk 1	5
Algemeen kader	5
Hoofdstuk 2	8
Organisatie APETRA	8
2.1 Personeel	8
2.2 Outsourcen van diverse taken ter ondersteuning van de werking – toepassing wetgeving overheidsopdrachten	8
2.3 Raad van bestuur en directiecomité	9
2.4 Comptabiliteitssysteem – wet van 17 juli 1975	9
Hoofdstuk 3	10
Uitvoering taken van openbare dienst in 2010	10
3.1 Taken van openbare dienst	10
3.2 Bepalen voorraadplicht	11
3.3 Beheerscontract	12
3.4 Ondernemingsplannen opgesteld voor 2010	13
3.5 Aankoop van beschikkingsrechten (tickets)	16
3.5.1 Raamovereenkomsten	16
3.5.2 Nieuw raamovereenkomst tickets	16
3.5.3 Toewijzing tickets	17
3.5.4 Ticketprijzen in 2010	19
3.6 Opslagcapaciteit	21
3.7 Aankopen	23
3.8 Verversing	26
3.9 Controle op de verplichte voorraden	26

3.10	Realisatie voorraadplicht op 31 december 2010	28
	Hoofdstuk 4	31
	Financieel plan en realisaties 2010	31
4.1	Bespreking uitvoering 2010	31
4.2	Aandachtspunten	36
4.2.1	Berekening APETRA-bijdrage	36
4.2.2	Controle op de bijdragen	37
4.2.3	Dossier binnenvaart	37
4.2.4	Dossier luchtvaart	38
	Hoofdstuk 5	39
	Rekeningen 2010 APETRA	39
5.1	Jaarrekening	39
5.2	Beleidsverslag	39
5.3	Verklaring college commissarissen	39
	Hoofdstuk 6	41
	Antwoord van de staatssecretaris	41
	Bijlage	42
	Brief van de staatssecretaris voor Leefmilieu, Energie, Mobiliteit en Staatshervorming van 23 maart 2012	42

INLEIDING

Het Rekenhof stelt jaarlijks, door bemiddeling van zijn vertegenwoordiger binnen het college van revisoren, voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat een verslag op over de uitvoering van de opdrachten van openbare dienst van de naamloze vennootschap van publiek recht met sociaal oogmerk APETRA. APETRA is verantwoordelijk voor het aanhouden en beheren van een deel van de verplichte olievoorraad. Dit verslag wordt opgesteld krachtens artikel 39bis, §6, derde lid, van de wet van 26 januari 2006 betreffende de aanhouding van een verplichte voorraad aardolie en aardolieproducten en de oprichting van een agentschap voor het beheer van een deel van deze voorraad en tot wijziging van de wet van 10 juni 1997 betreffende de algemene regeling voor accijnsproducten, het voorhanden hebben, en het verkeer daarvan en de controles daarop (hierna afgekort: de APETRA-wet).

Dit verslag licht de activiteiten van APETRA in het vierde werkingsjaar toe.

Het rapport is goedgekeurd in de algemene vergadering van het Rekenhof van 18 april 2012.

HOOFDSTUK 1

Algemeen kader

De Europese wetgeving¹ legt de lidstaten op om permanent minimumvoorraden ruwe aardolie of aardolieproducten aan te houden. De lidstaten moeten voorraden aanhouden van ten minste 90 dagen gemiddeld binnenlands verbruik per dag van het voorafgaande kalenderjaar. Daarnaast bevat ook de overeenkomst van 18 november 1974 inzake een internationaal energieprogramma een verplichting om een noodvoorraad van 90 dagen aan te houden. In tegenstelling tot de Europese wetgeving wordt de aan te leggen noodvoorraad in het kader van het internationaal energieprogramma bepaald als 90 dagen netto-invoer van ruwe aardolie en aardolieproducten. Deze internationale overeenkomst werd voor België van toepassing krachtens de wet van 13 juli 1976².

Omdat op basis van het vroegere voorraadsysteem (koninklijk besluit van 11 oktober 1971 houdende verplichting inzake opslagmiddelen en opslag van aardolieproducten) België niet meer in staat was om de Europese en internationale verplichtingen na te komen, werd in België met de APETRA-wet van 26 januari 2006 op 1 april 2007 een nieuw voorraadsysteem ingevoerd. De minimumvoorraad van België moet hierdoor deels door de aardolie-industrie en deels door APETRA worden aangehouden. Het gemengde systeem van België duurt slechts tot 2012, waarna het een volledig gecentraliseerd systeem wordt en de volledige minimumvoorraad door APETRA zal worden beheerd. Bij het opstellen van de APETRA-wet werd de voorraadverplichting zoals vastgelegd in de Europese wetgeving als uitgangspunt genomen.

APETRA is een naamloze vennootschap van publiek recht met sociaal oogmerk. De vennootschap heeft drie bestuursorganen: de algemene vergadering, de raad van bestuur en het directiecomité. De minister van Energie is het enige lid van de algemene vergadering en vertegenwoordigt de federale Staat.

Het maatschappelijk doel van APETRA is het uitvoeren van taken van openbare dienst met het oog op het aanhouden en beheren van haar voorraadplicht. De bijzondere regels en voorwaarden waaronder APETRA de taken van openbare

---

¹ Richtlijn 2006/67/EG van de Raad van 24 juli 2006 houdende de verplichting voor de lidstaten om minimumvoorraden ruwe aardolie en/of aardolieproducten in opslag te houden. Deze richtlijn is de gecodificeerde versie van de oorspronkelijke richtlijn 68/414/EEG van de Raad van 20 december 1968 en de richtlijnen 72/425/EEG en 98/93/EG.

² Wet van 13 juli 1976 houdende goedkeuring van de overeenkomst inzake een internationaal energieprogramma, en van de bijlage, opgemaakt te Parijs op 18 november 1974, laatst gewijzigd door de wet van 20 juli 2006.

dienst vervult, werden vastgelegd in een beheerscontract gesloten tussen de Belgische Staat en APETRA.

De algemene directie Energie van de federale overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie³ ziet krachtens artikel 16 van de APETRA-wet toe op verplichtingen van de APETRA-wet en haar uitvoeringsbesluiten⁴.

Eind 2009 verscheen een nieuwe Europese Richtlijn⁵ die de verplichting om minimumvoorraden aardolie en aardolieproducten aan te houden, zal wijzigen. Het was ondermeer de bedoeling om de Europese wetgeving meer in overeenstemming te brengen met de verplichtingen van het internationaal energieprogramma. Hierdoor zal ondermeer vanaf 1 januari 2013 de voorraadplicht 90 dagen netto-invoer van ruwe aardolie en aardolieproducten bedragen waarbij deze verplichting op alle aardolie en aardolieproducten van toepassing is (en niet enkel voor de drie belangrijkste categorieën)⁶. Daarbij zal er geen rekening worden gehouden met 10 % van de aangehouden voorraad omdat deze als onbeschikbare tankbodem wordt aangemerkt. Daarnaast verplicht de nieuwe Richtlijn de lidstaten ook om crisisprocedures uit te werken.

Deze nieuwe Richtlijn moet uiterlijk tegen 31 december 2012 in Belgische wetgeving worden omgezet. De concrete impact op het te houden volume kan momenteel niet worden berekend. APETRA en de algemene directie Energie gaan ervan uit dat de voorraadplicht van België in elk geval zal toenemen.

Tenslotte werd de wet van 13 juli 1976⁷ reeds in 2006 aangevuld met een aantal bepalingen in verband met een nog in uitvoeringsbesluiten uit te werken nationaal crisisbeleid. Deze uitvoeringsbesluiten kwamen tot nu toe niet tot stand.

Als reactie op het toegenomen risico voor bevoorradingsproblemen ingevolge de politieke situatie in Libië besliste het Internationaal Energie Agentschap (IEA) op 23 juni 2011 om een gedeelte van de verplichte voorraden aardolie en aardolieproducten aan te wenden. Voor België⁸ werd hiervoor de individuele voorraadplicht van de aardoliemaatschappijen van drie dagen voor een maand

---

³ Hierna afgekort: de algemene directie Energie.

⁴ Het toezicht over deze verplichtingen wordt eveneens uitgeoefend door de algemene directie Controle en Bemiddeling van de federale overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie.

⁵ Richtlijn 2009/119/EG van de Raad van 14 september 2009 houdende de verplichting voor de lidstaten om minimumvoorraden ruwe aardolie en/of aardolieproducten in opslag te houden.

⁶ Dit betekent dat de nieuwe voorraadplicht een eerste maal van toepassing is voor het laatste kwartaal van het voorraadjaar 2012-2013. Deze voorraadplicht moet op de netto-invoer van ruwe aardolie en aardolieproducten van 2011 worden berekend.

⁷ Zie voetnoot 2.

⁸ Ministerieel besluit van 29 juni 2011 met betrekking tot het tijdelijk aanwenden van een gedeelte van de verplichte voorraden aardolie en aardolieproducten als reactie op de gecoördineerde actie van het Internationaal Energie Agentschap.

naar nul dagen herleid. APETRA moest daarnaast 15 miljoen liter product op de markt brengen (dit is ongeveer 0,6 % van de op 31 december 2010 aangehouden eigen voorraad).

HOOFDSTUK 2

Organisatie APETRA

2.1 Personeel

De statuten van APETRA bepalen dat het personeel, inclusief de leden van het directiecomité, in dienst wordt genomen door middel van arbeidsovereenkomsten, in overeenstemming met de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten. APETRA had op 31 december 2010 vijf personeelsleden in dienst. De in december 2006 aangestelde financieel directeur verricht prestaties op basis van een managementovereenkomst.

APETRA beoogt enkel personeel in dienst te nemen voor de uitvoering van haar hoofdactiviteiten. De ondersteunende diensten worden, waar mogelijk, extern ingevuld. Hierdoor zal het personeelsbestand in principe beperkt blijven.

2.2 Outsourcen van diverse taken ter ondersteuning van de werking – toepassing wetgeving overheidsopdrachten

Voor diverse taken ter ondersteuning van haar werking doet APETRA beroep op externe dienstverleners: schoonmaak, beheer van de informaticatoepassingen, loonadministratie, vertalingen, boekhouding, juridische dienstverlening en inspectiediensten. In 2010 werd de opdracht voor vertalingen opnieuw gegund.

Daarnaast werd in 2010 een opdracht gegund voor de aankoop van software om de stocks op te volgen. Eveneens werd een opdracht voor een dataverbinding met de (externe) hosting van de ICT-toepassing gegund. Ook werd een bijkomende financiering van 250 miljoen euro gegund.

Deze opdrachten worden, conform de wet op de overheidsopdrachten, gegund na een openbare offerteaanvraag of nadat een minimaal aantal offertes werden ingediend.

Ten slotte werd er in 2010 marktconform een opdracht uitgeschreven om een groepsverzekering te sluiten voor de contractuele bedienden van APETRA die geen deel uitmaken van het directiecomité⁹.

---

⁹ De opdracht voorziet in de mogelijkheid om een aanvullend pensioen uit te betalen in de vorm van een kapitaal. Die mogelijkheid is algemeen gebruikelijk in de privésector maar is ongebruikelijk voor de overheidssector en stuit in de overheidssector op wettelijke bezwaren. Dit kan immers leiden tot het omzeilen van de pensioenreglementering van de openbare sector vermits de uitkering in kapitaal de correcte toepassing belet van de wetgeving op de cumulatie van pensioenen met een beroeps- of

2.3 Raad van bestuur en directiecomité

De raad van bestuur bepaalt het beleid om de voorraadplicht in te vullen en houdt toezicht op het directiecomité. Het directiecomité heeft de dagelijkse leiding en voert de besluiten van de raad van bestuur uit.

De raad van bestuur bestaat uit een voorzitter en zes leden, met name drie bestuurders die de federale overheid vertegenwoordigen en drie bestuurders voorgedragen door de aardoliesector.

2.4 Comptabiliteitssysteem – wet van 17 juli 1975

APETRA is onderworpen aan de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding van de ondernemingen.

Voor de opvolging van de hoeveelheden aardolie en aardolieproducten waarop de verrichtingen betrekking hebben, worden er tabellen bijgehouden in Excel. De overeenstemming met de boekhouding wordt op verschillende niveaus gecontroleerd. In de loop van 2010 werd specifieke software aangeschaft om de stocks op te volgen. Deze software zal in de loop van 2011 in gebruik worden genomen.

HOOFDSTUK 3

Uitvoering taken van openbare dienst in 2010

3.1 Taken van openbare dienst

Volgens artikel 21 van de APETRA-wet heeft APETRA de exclusieve bevoegdheid voor de uitvoering, binnen of buiten het grondgebied van België, van taken van openbare dienst voor het aanhouden en beheren van de verplichte voorraden aardolie en aardolieproducten.

APETRA beschikt over twee instrumenten om olievoorraden aan te houden:

- via aankopen: het voordeel is dat APETRA eigenaar wordt van de stocks en er dus vrij over kan beschikken. Er moet dan wel opslagcapaciteit ter beschikking zijn;
- via “tickets” of beschikkingsrechten: dit is een recht dat APETRA koopt om, bij een crisis die uitbreekt gedurende de looptijd van het recht, bij de ticketverkoper afgewerkte aardolieproducten aan te kopen aan de op dat moment geldende marktprijs. Het betreft in de eerste plaats werkvoorraden van de nationale olie-industrie.

De APETRA-wet laat ook toe dat tickets worden aangehouden op voorraden van de olie-industrie in andere EU-landen waarmee België een bilateraal akkoord voor het aanhouden van strategische voorraden heeft gesloten.

De voorraadplicht wordt gedefinieerd in termen van afgewerkte (geraffineerde) aardolieproducten en wordt verdeeld in volgende categorieën:

- categorie 1: benzine;
- categorie 2 (middeldistillaten): diesel, stookolie voor verwarming, lampolie en kerosine;
- categorie 3 (residuele brandstoffen): zware stookolie.

De voorraadplicht kan ook door ruwe aardolie (*crude oil*) worden ingevuld. Voorraden ruwe aardolie worden omgezet in hoeveelheden afgewerkte aardolieproducten aan de hand van raffinagecoëfficiënten: 29 % categorie 1, 50 % categorie 2 en 14 % categorie 3.

3.2 Bepalen voorraadplicht

Internationale regels leggen een nationale voorraadplicht op van 90 dagen van de hoeveelheden van olieproducten die in het voorgaande jaar “in verbruik” werden gesteld. De APETRA-wet deelt de nationale voorraadplicht tijdelijk op tussen de grotere aardoliemaatschappijen en APETRA.

De grotere aardoliemaatschappijen die in het voorgaande jaar meer dan 100.000 ton per productcategorie in verbruik hebben gesteld, moeten in 2010 zes dagen aanhouden van de door hen in het voorgaande jaar in verbruik gestelde hoeveelheden aardolieproducten boven het drempelvolumen van 100.000 ton.

De hoeveelheid aardolie en aardolieproducten die APETRA moet aanhouden, wordt per productcategorie bepaald door de nationale voorraadverplicht te verminderen met de som van de individuele voorraadplichten.

De APETRA-wet bepaalt dat de minister van Energie de totale hoeveelheid die APETRA moet aanhouden voor 31 maart van het voorraadjaar¹⁰ schriftelijk aan APETRA meedeelt. APETRA stemt haar effectieve voorraad af op haar voorraadplicht binnen een termijn van zes maanden na 31 maart.

De minister heeft de voorraadplicht op 7 april 2010 aan de nv APETRA betekend.

De voorraadplicht is voor het voorraadjaar 2010-2011 (1 april 2010 tot 31 maart 2011) voor de verschillende productcategorieën als volgt vastgesteld:

Tabel 1 – Voorraadplicht olievoorraden 2010-2011 (in ton)

	APETRA	Aardoliesector
Cat. 1	334.925	10.541
Cat. 2	3.146.658	172.125
Cat. 3	101.085	1.895
Totaal	3.582.668 (95,1 %)	184.561 (4,9 %)
Algemeen totaal België		3.767.229

Bron: algemene directie Energie

¹⁰ Periode van twaalf maanden die aanvangt op 1 april van het jaar.

Tabel 2 – Vergelijking voorraadplicht olievoorraden 2009-2010 met 2010-2011 (in ton)

	2009-2010	2010-2011
Voorraadplicht APETRA	3.627.280	3.582.668
Voorraadplicht aardoliesector	288.970	184.561
Totaal	3.916.250	3.767.229

Bron: algemene directie Energie

De voorraadplicht voor 2010-2011 daalt in volume met 3,8 % ten opzichte van 2009-2010¹¹.

Bovenop de door de minister meegedeelde voorraadplicht is APETRA ook wettelijk verplicht een deel van de voorraadplicht over te nemen van aardoliemaatschappijen die zelf te weinig werkvoorraden hebben om hun individuele voorraadplicht aan te houden. In 2010 was er één oliefirma die een overname van de voorraadplicht vroeg voor een bedrag van 1.138 ton categorie 1-producten.

Tabel 3 – Vergelijking overname individuele voorraadplicht door APETRA (2007-2010) (31 december) (in ton)

	Categorie 1	Categorie 2
Overname in 2007	2.000	40.000
Overname in 2008	4.546	10.536
Overname in 2009	1.795	1.844
Overname in 2010	1.138	-

Bron: APETRA

3.3 Beheerscontract

Het beheerscontract bepaalt nader de taken van openbare dienst bedoeld in artikel 21 van de APETRA-wet. De belangrijkste bepalingen zijn de volgende:

- APETRA moet een zo groot mogelijke concurrentie tussen haar leveranciers nastreven, elke onderneming op gelijke voet behandelen en een transparant beleid voeren. Daartoe werkt APETRA binnen het kader

¹¹ Dit is voornamelijk te wijten aan het dalende oliegebruik in 2009 tengevolge van de economisch neergaande conjunctuur in 2009 (daling van het BBP in 2009 met 2,7 % ten opzichte van het vorig jaar).

van de wet op de overheidsopdrachten. APETRA waakt over de kwantiteit en kwaliteit van de stocks.

- APETRA streeft ernaar om jaarlijks tien dagen voorraad van categorie 2 (ongeveer 365.000 ton) extra aan te kopen. APETRA mag op jaarbasis ook meer of minder kopen in categorie 2, op voorwaarde dat het zijn aankopen in de volgende jaren beperkt of verhoogt en erin slaagt de doelstelling van 50 dagen (1.850.000 ton) te verwezenlijken in 2012¹². Indien APETRA het jaarlijkse streefcijfer niet haalt, licht het dit toe in zijn beleidsverslag.
- APETRA ontwikkelt een internecontrolesysteem dat de fysieke aanwezigheid, de kwantiteit en de kwaliteit van de verplichte voorraden die het beheert, verifieert.
- APETRA stelt een ondernemingsplan op, met name een voortschrijdend meerjarenbedrijfsplan, waarin een aan- en verkoopplan, een verversings- en een opslagplan en een daarmee verbonden financieringsplan zijn opgenomen.

3.4 Ondernemingsplannen opgesteld voor 2010

Volgens het beheerscontract moet APETRA tegen 2012 haar voorraadplicht voor categorie 2-producten invullen met maximum 50 dagen (1.850.000 ton) in eigendom. De rest (40 dagen olievoorraad of 1.500.000 ton) kan worden ingevuld met tickets. Jaarlijkse ondernemingsplannen moeten deze doelstelling uitwerken in concrete streefcijfers, rekening houdend met:

- de evolutie van de olieprijs;
- de financiële mogelijkheden;
- de opslagcapaciteit;
- het aanbod en de prijzen van de tickets.

In mei 2009 heeft APETRA het ondernemingsplan 2010 opgesteld. Dit plan is door de minister van Energie goedgekeurd op 28 juli 2009.

---

¹² Daarenboven werd er bepaald dat APETRA moet overgaan tot de aankoop van eigen voorraden indien APETRA onvoldoende hoeveelheden tickets krijgt aangeboden of indien de tickets niet op een kostenefficiënte wijze kunnen worden verkregen (artikel 7 van het koninklijk besluit van 15 juni 2006 tot bepaling van de verdere regels met betrekking tot de wijze waarop APETRA haar voorraden aanhoudt).

Het ondernemingsplan 2011 is opgesteld in mei 2010 en goedgekeurd door de minister op 3 september 2010.

In beide door de minister goedgekeurde ondernemingsplannen wordt duidelijk aangegeven dat APETRA zal streven om de volledige Belgische voorraadplicht ten opzichte van de Europese Commissie in te dekken in 2012. Dit vergt inspanningen in de verdere uitbouw van de eigen opslagcapaciteit.

Tabel 4 hieronder vergelijkt het ondernemingsplan 2010 (mei 2009) met het ondernemingsplan 2011 (mei 2010).

Het ondernemingsplan 2010 lanceert een zogenaamd “APETRA 2012”-scenario dat verder bouwt op het “full+”scenario van het ondernemingsplan 2009 met een bijkomende aankoop van eigen voorraden à rato van 300.000 ton in 2012.

Het ondernemingsplan 2011 blijft verder focussen op het “APETRA 2012”-scenario.

Beide ondernemingsplannen besteden daarnaast aandacht aan financiering en opslag (onderdelen die ook verplicht zijn in het ondernemingsplan).

Zoals in de vorige plannen wijzen de plannen voor 2010 op de nood aan een bijkomende financiering om de doelstellingen te behalen tegen 2012. De extra financieringsnood bovenop de bestaande lening van 800 miljoen euro varieert van ongeveer 200 tot bijna 500 miljoen euro naargelang de diverse hypothesen inzake prijsevolutie van de olieproducten en de rentevoeten.

Wat de opslag betreft, kondigen de ondernemingsplannen initiatieven aan om bijkomende opslagcapaciteit in 2010 te verwerven.

Het ondernemingsplan 2011 gaat voor het eerst dieper in op de verversing van de voorraden, ook een verplicht onderdeel van het ondernemingsplan.

Het is nog altijd niet mogelijk om uit de ondernemingsplannen een duidelijk onderscheid te maken tussen de kosten voor de openbare dienst en de werkingskosten, ondanks herhaaldelijk aandringen¹³.

De ondernemingsplannen 2010 en 2011 besteden veel aandacht aan de gevolgen van de nieuwe EU-Richtlijn 2009/119/EG houdende de verplichting voor de lidstaten om minimumvoorraden ruwe aardolie en/of aardolieproducten in opslag te houden. Deze Richtlijn, die ten laatste op 31 december 2012 moet worden omgezet in Belgisch intern recht, zal gevolgen hebben voor de wijze waarop de voorraadplicht zal worden berekend en de wijze van samenstelling van de voorraden.

---

¹³ Vanaf het ondernemingsplan 2012 (mei 2011) wordt dit onderscheid wel gemaakt.

De nieuwe EU-Richtlijn vervangt de voorraadplicht per categorie olieproducten door een globale voorraadplicht. Daarbij komt er een groter gamma van aardolieproducten in aanmerking. Dit is een versoepeling van de huidige wijze van voorraadbouw. Anderzijds legt de nieuwe EU-Richtlijn op dat 10 % moet worden afgetrokken van de aangelegde minimumvoorraden als zogenaamde “onbeschikbare tankbodems”. Ook de berekeningswijze voor de voorraadplicht verandert: niet meer op basis van de in verbruik genomen hoeveelheden maar op basis van de netto-invoer.

De impact van de nieuwe EU-Richtlijn voor de voorraadbouw door APETRA kan nog niet exact worden ingeschat. Dit vergt nog een gedegen analyse van de dagelijkse netto-invoer en zijn evolutie.

Tabel 4 – Overzicht van de ondernemingsplannen voor 2010

	Mei 2009	Mei 2010
Marktsituatie ruwe olie (Maandelijkse gemiddelde prijzen ruwe olie (brent crude - 1 month forward) in euro: bron ECB)	<i>Terugkanteling markt (stijgende prijzen)</i> Q2 2009: 43,8 euro per vat Q4 2009: 51,1 euro per vat	<i>Stabiele markt (licht stijgende prijzen)</i> Q1 2010: 55,9 euro per vat Q2 2010: 62,6 euro per vat Q4 2010: 64,4 euro per vat
Voorraadplicht APETRA	<u>1 april 2009 - 31 maart 2010</u> - Cat. 1: 347.111 ton - Cat. 2: 3.153.544 ton - Cat. 3: 126.625 ton	<u>1 april 2010 – 31 maart 2011</u> - Cat. 1: 334.925 ton - Cat. 2: 3.146.658 ton - Cat. 3: 101.085 ton
Geraamde voorraadplicht voor 2012	- Cat. 1: ca. 400.000 ton - Cat. 2: ca. 3.300.000 ton - Cat. 3: ca. 150.000 ton	- Cat. 1: 345.000 ton - Cat. 2: 3.318.783 ton - Cat. 3: 105.000 ton
Vorraden aan te houden in 2010 d.m.v. tickets in categorieën 1 en 3	Nood aan tickets dalen omwille aankoop ruwe olie Cat. 1: van 150.000 ton tot ruim 100.000 ton Cat. 3: tot ongeveer 40.000 ton	Ruwe olie volstaat voor de dekking van voorraadplicht cat. 1 en 3 (alleen tickets door 30 dagen-regel afgewerkte producten): Cat. 1: 115.000 ton Cat. 3: 35.000 ton
Vorraden aan te houden in 2010 d.m.v. tickets in categorie 2	600.000 ton	954.750 ton
Voorraadbouw eigen voorraden categorie 2 eind 2010	<i>Scenario "APETRA 2012"</i> 1.355.000 ton producten 1.030.000 ton ruwe olie (50 %)	<i>Scenario "APETRA 2012"</i> 1.106.000 ton producten 1.076.000 ton ruwe olie (50 %)
Totaal volume voorraden in eigendom categorie 2 tegen 2012	2,15 miljoen ton producten 1,03 miljoen ton ruwe aardolie (50 %) Versnelling aankopen voor 50 dagen in eigen voorraad in vier i.p.v. vijf jaar (dit is tegen 2011), 300.000 ton extra producten (of 600.000 ton extra ruwe aardolie).	Dezelfde doelstelling als in ondernemingsplan 2009. Om deze doelstelling te halen moeten in 2011 nog voorraden worden aangekocht equivalent aan ca 300.000 ton producten en in 2012 nog bijkomend 150.000 ton.
Bedrag aankopen producten in 2010	377.741.000 euro	381.268.000 euro
Financiering aankopen	Publicatie bijkomende financieringsaanvraag (bovenop de	De extra financieringsnood (bovenop de lopende lening) varieert van

	lopende lening) in zomer van 2009 voor 250 miljoen euro.	ongeveer 200 tot bijna 500 miljoen euro. De gunning van 250 miljoen euro is gepland op einde derde kwartaal 2010.
Opslag	Stapsgewijze lancering nieuwe aanbestedingen opslagnoden. In zomer 2009 lancering 14° aanbesteding opslagcapaciteit.	Lanceren bijkomende opslagcontracten voor ongeveer 660.000m ³ in april 2010 + nieuwe aanbestedingen in 2011-2012 voor aflopende opslagcontracten (samen 180.000 m ³).
Verversing	Niet vermeld	Opvolging verversing door ProQuality opvolgingssysteem mogelijk vervanging van 250.000 m ³ producten.
Raming werkingskosten 2010 APETRA	Niet vermeld	Niet vermeld
Raming kosten openbare dienst 2010 APETRA	Niet vermeld	Niet vermeld
Raming inkomsten 2010 APETRA	161.660.000 euro	159.161.000 euro

Bron: Ondernemingsplannen 2010 en 2011 van APETRA

3.5 Aankoop van beschikkingsrechten (tickets)

3.5.1 Raamovereenkomsten

De aankoop van tickets gebeurt via raamovereenkomsten.

Raamovereenkomsten komen in twee stappen tot stand:

- Stap 1: procedure van kandidaatstelling. APETRA verkrijgt op die manier een lijst van gescreende bedrijven (de zogenaamde *shortlist*). Telkens wanneer APETRA de markt wenst aan te spreken, neemt het contact op met deze bedrijven.
- Stap 2: de offerteaanvragen (*calls for tenders*). APETRA stuurt offerteaanvragen aan de gescreende bedrijven en vraagt, gelet op de volatiliteit van de olie- en depotmarkt, op korte termijn offertes in te dienen. APETRA beslist op even korte termijn over de gunning.

De shortlist is in 2010 zeer lichtjes gestegen tot 41 bedrijven (één meer ten opzichte van 2009).

3.5.2 Nieuw raamovereenkomst tickets

De oude raamovereenkomst (gesloten in 2007) liep af eind 2010. De raad van bestuur van 26 november heeft deze raamovereenkomst met één jaar verlengd.

De raad van bestuur van 26 november 2010 heeft de principes voor een nieuw ticketcontract goedgekeurd. De nieuwe raamovereenkomst is finaal goedgekeurd op de zitting van 29 april 2011. Het nieuwe ticketcontract voorziet in strengere voorwaarden voor de ticketaanbieders ingeval van een olievoorradingscrisis, voornamelijk wat betreft de inzetbaarheid van de ticketvoorraden. Ook wordt in een gedifferentieerd systeem van boetes en sancties voorzien afhankelijk van de aard van de wanprestaties. Tot slot zal het nieuwe contract veel duidelijker zijn over de prijs die APETRA in crisis zal betalen en de modaliteiten waarop het product zal worden afgehaald.

Het nieuwe ticketcontract zal vanaf 2012 worden toegepast.

3.5.3 Toewijzing tickets

APETRA lanceert elk kwartaal een *call for tenders* waarin, naargelang van de behoeften, beschikkingsrechten voor producten van categorie 1, 2 of 3 worden gezocht.

APETRA heeft ook inspanningen gedaan om bilaterale tickets vanuit de zes EU-lidstaten waarmee België een bilateraal akkoord inzake strategische olievoorraden heeft, aan te trekken. Er werden voor gemiddeld 390.000 ton contracten gesloten in 2010.

In zijn vorige verslagen heeft het Rekenhof kritische bedenkingen geformuleerd bij het ticketsysteem. Ticketcontracten zijn geen stabiele basis om olievoorraden permanent aan te houden. Het aanbod van tickets schommelt veel te sterk naargelang van de marktsituatie (contango en backwardation).

Het is de verwachting van veel waarnemers dat door de nieuwe EU-Richtlijn de globale EU-vraag naar tickets zal toenemen waardoor minder voorraden als ticket zullen worden aangeboden. Dit is een reden temeer om in te zetten op minder tickets ten voordele van een versnelde opbouw van voorraden in eigendom van APETRA.

Tickets categorie 1

De voorraadplicht van APETRA voor producten van categorie 1 bedroeg voor 2010 336.063 ton (vanaf Q2)¹⁴. Die wordt, krachtens de ondernemingsplannen, in 2010 ingevuld deels door aankoop van ruwe aardolie en deels door tickets¹⁵.

¹⁴ Zijnde 334.925 ton voorraadplicht van APETRA en de overname van de individuele overnameplicht ten bedrage van 1.138 ton.

¹⁵ De aankoop van ruwe aardolie vanaf oktober 2008 doet de nood aan tickets categorie 1 en 3 dalen. Op 31 december 2010 had APETRA 1.098.000 ton ruwe aardolie in eigendom.

Tabel 5 – Opbouw voorraden categorie 1-producten in 2010 (in ton)

	Q1	Q2	Q3	Q4
Tickets	132.000	130.000	115.000	115.000
Stocks uit ruwe olie (aan 29 %)	216.288	216.288	318.420	318.420
Totaal	348.288	346.288	433.420	433.420

Bron: APETRA

Uit tabel 5 blijkt dat APETRA haar voorraadplicht inzake categorie 1-producten het hele jaar 2010 kon indekken.

Tickets categorie 2

De voorraadplicht voor categorie 2 ten laste van APETRA bedraagt 3.146.658 ton. In alle ondernemingsplannen sinds de opstart van de nv APETRA wordt duidelijk aangegeven dat deze voorraadplicht in de periode tot 2012 niet volledig kon worden opgevuld, ondermeer omdat het aanbod van tickets van de industrie ruim onvoldoende is om de opgelegde voorraadplicht in te vullen.

Het ondernemingsplan heeft de invulling door middel van tickets voor 2010 ingeschat op 954.000 ton.

De voorraad aangehouden via tickets in categorie 2-producten was in 2010 per kwartaal als volgt:

Tabel 6 – Tickets 2010 categorie 2-producten (in ton)

Q1	Q2	Q3	Q4
983.000	983.870	945.370	817.500

Bron: APETRA

Tickets categorie 3

APETRA's voorraadplicht voor categorie 3-producten bedraagt voor 2010 101.085 ton.

Rekening houdende met de aangekochte ruwe aardolie kon APETRA zich het hele jaar 2010 meer dan voldoende indekken. De stock categorie 3 per kwartaal was als volgt:

Tabel 7 – Opbouw voorraden categorie 3-producten in 2010 (in ton)

	Q1	Q2	Q3	Q4
Tickets	40.000	30.000	35.000	35.000
Stocks uit ruwe olie (aan 14 %)	104.414	104.414	153.720	153.720
Totaal	144.414	134.414	188.720	188.720

Bron: APETRA

3.5.4 Ticketprijzen in 2010

Tabel 8 - Door de oliesector aangeboden ticketprijzen voor categorie 2-producten

	Tender voor tickets vanaf Q1 2010	Tender voor tickets vanaf Q2 2010	Tender voor tickets vanaf Q3 2010	Tender voor tickets vanaf Q4 2010
Prijs goedkoopste ontvankelijke ticket (euro/ton/maand)	1,05	1,25	1,5	0,65
Prijs duurste ticket ¹⁶ (euro/ton/maand)	2,5	2,91	3,35	3,4
<i>Cut-off price</i> APETRA	2	1,5 (en 1,8 voor een later kwartaal)	1,5 (en 1,86 voor een later kwartaal)	1,5 (en 1,35 voor een later kwartaal)
Gewogen gemiddelde prijs (GGP) aanvaarde tickets ¹⁷	1,61	1,64	1,63	1,19
Aangeboden hoeveelheden (ton) ¹⁸	1.388.600	1.013.700	573.500	979.000
% hoeveelheden boven <i>cut-off</i>	11,6	42,7	71,5	24,8

¹⁶ Prijs ticket aangeboden in een bepaalde aanbesteding onafhankelijk van de aanvangsdatum waarvoor het werd aangeboden.

¹⁷ Voor de berekening werd de GGP genomen van alle in het kader van een specifieke aanbesteding aanvaarde tickets, i.e. voor het kwartaal volgend op en het tweede kwartaal volgend op de datum van de aanbesteding.

¹⁸ Aangeboden hoeveelheden voor de beide kwartalen indien de aanbesteding mogelijkheid bood om een offerte in te dienen voor twee verschillende kwartalen. De tonnages zijn deze die effectief werden aangeboden in het kader van de aanbesteding, exclusief deze die APETRA al via eerdere aanbesteding(en) onder contract had.

<i>price</i>				
Door APETRA aanvaarde hoeveelheden per tender (ton) ¹⁹	1.227.720	580.370	163.500	736.000
De door APETRA aangehouden "ticket stocks" (ton) per trimester ²⁰	983.000	983.870	945.370	817.500

Bron: APETRA

In 2010 werd ongeveer 20 miljoen euro uitgegeven aan ticketcontracten, dit is een daling van ongeveer 29 % ten opzichte van 2009 (28,4 miljoen euro).

De bijdrageformule houdt geen rekening met de prijs van de tickets. De nodige voorzichtigheid is aangewezen. Te hoge ticketprijzen onderdrukken immers de vrije cashflow van APETRA en kunnen het financiële evenwicht van APETRA in gevaar brengen.

Het aandeel van tickets in categorie 1 en 3 ten opzichte van het totaal aantal tickets is in 2010 gedaald tot 15,5 %. In 2007 bedroeg dit nog 42,2 %. In 2010 waren er geen problemen om tickets in categorie 1 en 3 te contracteren tegen een lage prijs.

Uit tabel 8 blijkt dat de aangeboden ticketprijzen in categorie 2 producten nog altijd zeer sterk schommelen, gaande van 3,4 euro/ton/maand tot 0,65 euro/ton/maand.

In tegenstelling met de productcategorieën 1 en 3 kan APETRA onvoldoende druk zetten op de prijzen van de productcategorie 2.

Sinds haar opstart bepaalt de raad van bestuur van APETRA bij elke tender een *cut-off price* waarboven ze geen tickets aanvaardt.

De *cut-off price* voor tickets van categorie 2 producten is vanaf het tweede kwartaal van 2010 gedaald tot 1,5 euro/ton/maand: dit is het laagste niveau sinds de opstart van de nv APETRA.

¹⁹ Indien de aanbesteding twee kwartalen betrof: gegunde contracten voor de beide kwartalen samen.

²⁰ Het betreft hier gemiddelde cijfers per kwartaal. De hoeveelheden in de laatste rij zijn louter de "ticket stocks" die APETRA aanhoudt. Hierbij komen nog de eigen voorraden.

Tabel 9 - Evolutie cut-off price categorie 2-producten 2007-2010

	Q1	Q2	Q3	Q4
2007	2	2,5	2,5	2,5
2008	2,75	Niet toegekend	3,8	3,75
2009	3,5	2,7	2,5	2
2010	2	1,5	1,5	1,5

Bron: APETRA

3.6 Opslagcapaciteit

APETRA heeft resoluut gekozen om voorraden in eigendom te verwerven. Daarvoor moet het op tijd kunnen beschikken over voldoende opslagcapaciteit.

APETRA realiseert de uitbouw van opslagcapaciteit via drie mogelijkheden:

- a) Contracteren van bestaande opslagcapaciteit in België of in het buitenland en waarvoor APETRA bereid is individuele opslagcontracten aan te gaan met een looptijd van vijf of zeven jaar voor de opslag van afgewerkte producten en een looptijd van drie, vijf of tien jaar voor de opslag van ruwe olie.
- b) Opnieuw in gebruik nemen van opslagcapaciteit (zogenaamde *retrofit*) en waarvoor APETRA bereid is individuele opslagcontracten met een looptijd van tien jaar aan te gaan.
- c) Nieuwbouwprojecten voor opslag en waarvoor APETRA bereid is individuele opslagcontracten met een looptijd van vijftien jaar aan te gaan.

APETRA voorziet in drie soorten opslagcontracten

- a) Contracten afzonderlijke opslag ("*segregated*"): in geval van afzonderlijke opslag is het opslagbedrijf verplicht om de opgeslagen producten afgezonderd te houden van de opgeslagen producten van de andere bewaargevers.
- b) Contracten gemeenschappelijke opslag ("*commingled*"): in geval van gemeenschappelijke opslag worden de opgeslagen producten in dezelfde tank(s) gehouden als de opgeslagen producten van (een) andere bewaargever(s).
- c) Contracten afzonderlijke opslag met productvervanging ("*commingled +PRA*"): dit is een tussenvorm voor opslagbedrijven die op zichzelf geen "gemeenschappelijk" opslag kunnen aanbieden. Het opslagbedrijf biedt

dan, samen met een oliemaatschappij (i.e. een bedrijf dat effectief in olie handelt) een opslagcontract aan, waarbij in de kost voor de opslag ook één of meerdere productverversingen zitten (afhankelijk van de looptijd van het contract). APETRA checkt de kwaliteit van het product en indien het vervangen moet worden dan zorgt het consortium voor een productvervanging zonder hiervoor een extra kost bovenop het contract aan te rekenen aan APETRA.

APETRA heeft vanaf de tweede helft van 2007 heel wat inspanningen geleverd om haar opslagcapaciteit uit te bouwen door verschillende aanbestedingen te lanceren. Eind 2009 had APETRA ruim 3,3 miljoen m³ gecontracteerd.

Die inspanningen zijn in 2010 voortgezet met de lancering in april 2010 van vijf bijkomende aanbestedingen voor opslagcapaciteit (nr. 16-20). Om de doelstellingen voor 2012 te realiseren had APETRA bij de opmaak van het ondernemingsplan 2010 berekend nog nood te hebben aan bijkomend 660.000 m³ capaciteit voor de opslag van haar voorraden, zonder rekening te houden met aflopende contracten²¹.

Tabel 10 - Overheidsopdrachten 2010 inzake opslagcapaciteit

Voorwerp overheidsopdracht		Datum lancering opdracht	Toewijzing opdracht	Gecontracteerde hoeveelheden (m ³)
Reeds gecontracteerde hoeveelheden in 2008-2009				3.358.809
16	Beperkte aanbesteding nr.16 voor nieuwe projecten voor opslag van gasolieverwarming en/of diesel op het Belgisch grondgebied	2/04/2010	1/12/2010	483.949
17	Beperkte aanbesteding voor nieuwe projecten voor opslag van gasolieverwarming en/of diesel in het buitenland	2/04/2010	10/09/2010	-
18	Beperkte aanbesteding voor projecten voor de <i>retrofit</i> van opslagcapaciteit voor gasolieverwarming en/of diesel op het Belgisch grondgebied	2/04/2010	10/09/2010	
19	Beperkte aanbesteding voor bestaande opslagcapaciteit voor gasolieverwarming en/of diesel in België en in het buitenland.	2/04/2010	10/09/2010	316.147
20	Beperkte aanbesteding nr.20 voor opslag van ruwe aardolie in België en in het buitenland	2/04/2010	10/09/2010	400.000
Totaal eind 2010 gecontracteerde opslagcapaciteit				4.558.905

Bron: APETRA

De aanbestedingsrondes van april 2010 kenden een groot succes. APETRA kreeg aanbiedingen voor een totaal van 2.992.000 m³.

²¹ Aflopende contracten in 2011: 16.000 m³ en in 2012 250.000 m³.

Alle offertes van de aanbestedingen van april 2010 werden samen bekeken en gerangschikt volgens het enige gunningcriterium: de prijs. Dit criterium is onder voorbehoud dat de wettelijke maximumpercentages inzake ruwe aardolie en stocks in het buitenland (30 %) niet worden overschreden.

De raad van bestuur van 10 september 2010 heeft de maximumprijs voor opslag²² waarbinnen de contracten zullen worden gegund (zogenaamde *cut-off price*) bepaald op 20,13 euro/m³/jaar en heeft gunningbeslissingen genomen voor 1.200.096 m³ bijkomende opslagcapaciteit in de komende jaren. Dit is bijna het dubbele van het beoogde doel (660.000 m³). Dit verhoogde volume zal helpen de aflopende contracten te vervangen, in te spelen op een hoger verwachte voorraadplicht voor 2012 en 2013 en eventuele vertragingen van nieuwbouwprojecten voor opslag te overbruggen.

Als je alle afgesloten opslagcontracten bijtelt (ongeacht de looptijd, startdatum en einddatum) is eind 2010 ruim 4,5 miljoen m³ opslagcapaciteit gecontracteerd.

De gemiddelde gewogen kostprijs per m³ van de door APETRA gecontracteerde opslagruimtes (los van hun aanvang- en einddatum) bedraagt eind 2010 18,42 euro/jaar/m³ voor de afgewerkte producten en minder dan de helft hiervan voor ruwe aardolie. Voor de totaliteit van de stocks (afgewerkte producten en ruwe olie) is de gemiddelde gewogen kostprijs per m³ per jaar 14,62 euro. Dit is een heel stuk hoger dan de vergoeding opslagcapaciteit in de APETRA bijdrageformule (10 euro/m³/jaar).

3.7 Aankopen

Naarmate de opslagcapaciteit wordt gecontracteerd, schrijft APETRA tenders voor aankoop uit. De aankopen betreffen zowel producten categorie 2 als ruwe olie. In de statistieken wordt de hoeveelheid ruwe olie toegewezen aan de diverse categorieën (1, 2 of 3), volgens de raffinagecoëfficiënten overeengekomen met de algemene directie Energie. De verdeling is als volgt: 29 % aan categorie 1, 50 % aan categorie 2 en 14 % aan categorie 3.

De beheersovereenkomst plande gemiddelde aankopen van 365.000 ton per jaar tot 2012.

In de ondernemingsplannen werd geopteerd voor versnelde verwerving van olieproducten in eigendom.

Ook in 2010 is APETRA erin geslaagd veel meer stocks aan te kopen dan de in het beheerscontract geplande 350.000 ton/jaar.

---

²² De prijs voor opslag is de jaarlijkse opslagvergoeding plus een aan- en afleveringskost aangerekend voor het depot.

Tabel 11 hieronder vergelijkt de effectieve aangekochte hoeveelheden in 2010 met de targets van de ondernemingsplannen van mei 2009 en 2010. Daaruit blijkt dat APETRA haar doelstellingen voor 2010 van het “APETRA 2012”-scenario inzake versnelde aankoop van producten niet volledig heeft behaald.

Tabel 12 geeft de evolutie weer van de voorraden in eigendom van de nv APETRA. Volgens het “APETRA 2012”- scenario van mei 2009 was het de bedoeling om tegen 2010 1.355.000 ton afgewerkte producten in eigendom te verwerven alsook 1.030.000 ton ruwe olie. Deze doelstelling voor 2010 werd in het ondernemingsplan 2011 van mei 2010 aangepast naar respectievelijk 1.106.000 ton en 1.076.000 ton.

Tabel 11 – Aankopen 2010

	Geplande aankopen in 2010 volgens ondernemingsplan 2010 van mei 2009 (“Apetra 2012”-scenario)	Geplande aankopen in 2010 volgens ondernemingsplan 2011 van mei 2010	Gerealiseerde aankopen 2010
Hoeveelheid aankopen olieproducten in 2010 (ton)	575.000	358.000	298.246
Hoeveelheid aankoop ruwe aardolie in 2010 (ton)	304.500	332.000	352.437
Totaal aankopen	879.500	690.000	650.683

Bron: APETRA

Eind december 2010 had de nv APETRA 1.046.195 ton afgewerkte producten in voorraad en 1.098.257 ton ruwe olie. De initiële doelstelling van mei 2009 uit het “APETRA 2012”-scenario voor de beoogde voorraadopbouw tegen eind 2010 is voor 90 % gerealiseerd. De aangepaste doelstelling van mei 2010 is voor 98 % gerealiseerd.

Tabel 12 – Voorraadopbouw 2009-2010

	Geplande voorraad- opbouw 31 december 2010 volgens "Apetra 2012"- scenario)	Gerealiseerde voorraad- opbouw op 31 december 2009	Gerealiseerde aankopen 2010	Gerealiseerde voorraad- opbouw op 31 december 2010
Stock olieproducten eind 2010 (ton)	1.355.000	747.949	298.246	1.046.195
Stock ruwe aardolie in 2010 (ton)	1.030.000	745.820	352.437	1.098.257
Totaal voorraad	2.385.000	1.493.769	650.683	2.144.452

Bron: APETRA

APETRA heeft in 2010 door middel van vijf gelanceerde tenders voor 297,6 duizend ton olieproducten aangekocht. Ook heeft het één tender gelanceerd voor de aankoop in 2010 van 352,4 duizend ton ruwe aardolie. Samen bedragen de aankopen 336,1 miljoen euro in 2010.

In het financiële deel van het ondernemingsplan 2011 (mei 2010) waren de aankopen van olie voor 2010 geraamd op 381,3 miljoen euro.

Hierna volgt een overzicht van de aankopen in 2010 per tender.

Tabel 13 - Aankopen ruwe aardolie en aardolieproducten door APETRA in 2010 per tender

	Datum definitieve toewijzing	Aangekochte hoeveelheden in 2010 (ton)	Gemiddelde prijs euro/ton
<u>Tender 6</u> Ruwe aardolie	26/03/2010	352.437	468,09
<u>Tender 14</u> Afgewerkte producten	26/11/2009	16.654	452,92
<u>Tender 15</u> Afgewerkte producten	18/12/2009	25.701	452,71
<u>Tender 16</u> Afgewerkte producten	22/09/2010	12.785	505,34
<u>Tender 17</u> Afgewerkte producten	11/10/2010	63.765	611,88

Tender 18	28/10/2010	178.660	591,38
Afgewerkte producten			
Totaal aankopen in 2010²³		650.002	515,82

Bron: APETRA

3.8 Verversing

Voorraden afgewerkte producten ondergaan na een tijd een kwaliteitsverlies en moeten op tijd worden vervangen door nieuwe producten. APETRA beschikt over een zogenaamd proQuality-opvolgingsstelsel. Dit stelsel wordt mede gevoerd door resultaten van laboratoriumtests op stalen van tanks waarin APETRA opslaat en geeft aan wanneer een bepaald product moet worden vervangen.

In 2010 heeft APETRA twee verversingsoperaties van in totaal 53.436 ton gerealiseerd (en werd een derde verversingsoperatie reeds gegund). Tijdens deze verversingsoperaties werd bijkomend 681 ton afgewerkte producten aangeschaft (voor 362.152 euro). De totale kostprijs voor deze drie verversingsoperaties bedroeg 611.433 euro.

De prijs van deze vervangingen wordt voornamelijk bepaald door de kosten voor het wegvoeren van oud product en voor het terugvullen met nieuw product.

3.9 Controle op de verplichte voorraden

De APETRA-wet voorziet in een verstrenge controle op de verplichte voorraden door de FOD Economie. De specifieke regels voor de verplichte controle, zowel bij de aardoliemaatschappijen die nog een verplichting hebben als bij APETRA, zijn vastgelegd in het koninklijk besluit van 15 juni 2006. Het behelst een formeel toezicht door de gemachtigde ambtenaar van de FOD Economie en, volkomen nieuw, een systematische fysieke controle door erkende ijkers en meters (kwantiteit) en erkende laboratoria (kwaliteit). Het koninklijk besluit bepaalt dat elke voorraadhouder minimaal drie maal per jaar moet worden gecontroleerd.

De APETRA-wet bepaalt niets over de controle die APETRA kan uitoefenen op de door haar beheerde verplichte voorraden. Alleen het beheerscontract legt APETRA een internecontrolesysteem op dat de fysieke aanwezigheid, de kwantiteit en kwaliteit van de verplichte voorraden die ze beheert, verifieert.

In het protocol van 2 mei 2007 benadrukken APETRA en de algemene directie Energie dat de controle op de verplichtingen die voortvloeien uit de APETRA-wet en haar uitvoeringsbesluiten zeer efficiënt en accuraat moeten gebeuren.

²³ Daarnaast werd in het kader van de verversingsoperaties nog 681 ton afgewerkte producten aangekocht (zie ook hierover punt 3.8).

Controle FOD Economie

In 2010 heeft de FOD Economie geen enkele controle uitgevoerd op de individuele voorraadplicht van de bedrijven (4,9 % van de voorraadplicht in 2010).

De FOD Economie was van plan een aanbesteding te lanceren om contracten voor inspectie te sluiten met als ingangsdatum 11 april 2011. Door diverse knelpunten, zowel van juridische, financiële als van praktische aard is de opdracht uiteindelijk niet gelanceerd. De FOD Economie stelt vast dat de individuele voorraadplicht van de bedrijven vanaf 1 april 2012 nul dagen zal bedragen waardoor deze controle niet meer moet plaatsvinden.

Er moet echter worden opgemerkt dat naast de individuele voorraden van de bedrijven en de APETRA-ticketvoorraden (onder controle van APETRA) ook voorraden bestaan die Belgische bedrijven ten voordele van buitenlandse bedrijven of agentschappen aanhouden (bilaterale voorraden). De FOD Economie moet de nodige controles invoeren op basis van de rapporteringen van de bedrijven en op basis van de gegevens die voortspruiten uit de aardoliestatistieken om te vermijden dat één welbepaalde voorraad door de individuele voorraadplichtigen dubbel wordt gebruikt. De mogelijkheid om één welbepaalde voorraad als APETRA-ticketvoorraad en als bilaterale voorraad te gebruiken blijft immers na 1 april 2012 aanwezig.

Controle APETRA

APETRA heeft in 2010 551 inspecties laten uitvoeren op haar olievoorraden door internationaal gecertificeerde inspectiefirma's.

Tabel 14 - Overzicht uitgevoerde inspecties in 2010 door APETRA

Periode	Depots	Levering	Eigen voorraad	Ticketvoorraden
Q1 2010	0	2	61	44
Q2 2010	0	97		39
Q3 2010	1	18	4	22
Q4 2010	1	159	75	28

Bron: APETRA

Elke inspectie verloopt volgens een vooraf afgesproken procedure. Na de betreffende inspectie ontvangt APETRA telkens een inspectierapport. Uit de rapporten blijkt dat er geen problemen werden vastgesteld met de kwaliteit en kwantiteit van de olievoorraden in eigendom van APETRA. Daarnaast werden er

in 2010 eveneens geen overtredingen of onvolkomenheden met betrekking tot de ticketvoorraden vastgesteld.

3.10 Realisatie voorraadplicht op 31 december 2010

Tabel 15 vergelijkt de effectieve voorraad van APETRA in het vierde kwartaal 2010 met de verplichte voorraad zoals aan APETRA opgelegd door de minister in zijn brief van 7 april 2010.

Zoals blijkt uit de tabel heeft APETRA de opgelegde voorraad voor 2010 niet gehaald: 84,7 % is gerealiseerd. Dit cijfer is wel een stuk hoger dan de realisatiegraad in 2009 (76,5 %).

De niet-realiserende van de voorraadplicht in 2010 was echter aangekondigd in het door de minister goedgekeurde ondernemingsplan 2011 van mei 2010.

Het is relevanter de realisatie van de voorraadplicht op 31 december 2010 te vergelijken met de geraamde realisatie van de voorraadplicht voor het jaar 2010, zoals die blijkt uit het door de minister goedgekeurde ondernemingsplan 2011 van mei 2010.

Tabel 15 - Realisatie voorraadplicht APETRA

Product-categorie	Opgelegde voorraad 2010 (ton) ²⁴	Gerealiseerd in het vierde kwartaal 2010 (ton)	Realisatie-percentage in 2010	Realisatie-percentage in 2009
Cat. 1	336.063	433.420	129,0 %	110,7 %
Cat. 2	3.146.658	2.412.773	76,7 %	71,2 %
Cat. 3	101.085	188.720	186,7 %	114,0 %
Totaal	3.583.806	3.034.913	84,7 %	76,5 %

Bron: Rekenhof

Uit tabel 16 blijkt dat APETRA haar doelstellingen voor 2010, zoals vastgelegd in het door de minister goedgekeurde ondernemingsplan 2011 (mei 2010), min of meer heeft gehaald.

²⁴ Deze hoeveelheden zijn inclusief de hoeveelheden die worden aangehouden ter invulling van de overgenomen "individuele voorraadplichten" van aardoliemaatschappijen (1.138 ton categorie 1 product). De voorraden ruwe aardolie worden over de drie categorieën verdeeld volgens de *raffinage-yields*.

Tabel 16 - Realisatie doelstellingen APETRA-ondernemingsplan 2011 inzake verplichte voorraden voor het jaar 2010

Product-categorie	Doelstellingen voorraadrealisatie 2010 ondernemingsplan 2011 (mei 2010) (ton)	Gerealiseerd in het vierde kwartaal 2010 (ton)	Realisatie-percentage
Cat. 1	336.063	433.420	129,0 %
Cat. 2	2.472.500	2.412.773	97,6 %
Cat. 3	101.085	188.720	186,7 %
Totaal	2.908.510	3.034.913	104,4 %

Bron: Rekenhof

Om de realisatie van de voorraadplicht van België te meten moet bij de voorraad die APETRA minimaal moet aanhouden, ook de voorraadplicht opgelegd aan de privésector worden bijgeteld. Deze bedroeg in 2010 183.423 ton²⁵.

De FOD Economie kon geen exacte (en gecontroleerde) cijfers geven over de realisatie van de voorraadplicht van de individuele ondernemingen eind 2010. Hij gaat er wel van uit dat, op basis van de huidige aardoliestatistieken, de grote oliemaatschappijen hun zesdagenverplichting hebben nageleefd. Er is in 2010 echter, zoals hierboven gesteld, geen fysieke controle ter plaatse georganiseerd bij de ondernemingen.

Tabel 17 - Realisatie voorraadplicht België vierde kwartaal 2010: APETRA + ondernemingen met individuele voorraadplicht (in de veronderstelling van 100 % realisatie)

Product-categorie	APETRA (ton)	Ondernemingen met individuele voorraadplicht (ton)	België (ton)	Percentage invulling voorraadplicht
Cat. 1	433.420	9.403	442.823	128,2 %
Cat. 2	2.412.773	172.125	2.584.898	77,9 %
Cat. 3	188.720	1.895	190.615	185,1 %
Totaal	3.034.913	183.423	3.218.336	85,4 %

²⁵ Na aftrek van de overname individuele voorraadplicht aan APETRA, zie voorgaande voetnoot.

Bron: Rekenhof

Uit tabel 17 blijkt dat België er globaal niet is in geslaagd haar voorraadplicht volledig in te vullen in 2010. Dit was ook voorspeld in de ondernemingsplannen van APETRA.

Tabel 18 geeft de evolutie weer van de invulling van de voorraadplicht sinds de opstart van APETRA (2007-2010). Daaruit blijken heel duidelijk de grote inspanningen die APETRA reeds heeft geleverd.

Tabel 18 - Evolutie realisatiepercentage voorraadplicht van België

2007	2008	2009	2010
50,9 %	47,9 %	78,2 %	85,4 %

Bron: Rekenhof

HOOFDSTUK 4

Financieel plan en realisaties 2010

4.1 Bespreking uitvoering 2010

Het financieel plan is een onderdeel van het jaarlijks op te stellen ondernemingsplan en raamt de inkomsten en uitgaven van de onderneming. Het wordt opgesteld in overeenstemming met de rubrieken van de jaarrekening, zowel voor de balans als voor de resultatenrekening (opbrengsten en kosten)²⁶. Dit financieel plan wordt aangevuld met het investeringsplan en het financieringsplan waarin de kasstromen worden weergegeven.

Het ondernemingsplan 2010 werd in mei 2009 opgesteld. Bij de opstelling van het ondernemingsplan 2011 werd het financieel plan 2010 bijgewerkt (raming mei 2010). Bij het opstellen van het ondernemingsplan 2011 wordt voor 2010 al rekening gehouden met de effectieve hoeveelheden (en prijzen) van gerealiseerde en geplande aankopen. De aankoop van eigen voorraad in 2010 wordt geraamd op 0,7 miljoen ton en het gemiddelde volume van tickets categorie 2 op bijna 1 miljoen ton (respectievelijk 0,9 en 0,6 miljoen ton in het financieel plan van mei 2009). In tabel 19 en 20 worden de realisaties naast de ramingen van het financieel plan geplaatst.

De beoogde volumedoelstellingen aankoop eigen voorraden werden bijna gerealiseerd (650,7 duizend ton aangekocht tegenover 690 duizend ton geraamd). De aankoopprijs was ook iets lager dan verwacht. Het aanbod aan tickets bleef in 2010 relatief hoog waardoor bijna het geraamde volume aan tickets kon worden vastgelegd (aan een relatief lage prijs). Voor de tickets van categorie 2 bedraagt het gemiddelde vastgelegde volume 932,6 duizend ton

---

²⁶ Wat betreft de "diensten en diverse goederen" is er (voorlopig) geen overeenstemming met de jaarrekening. Een aantal aankopen die verbonden zijn aan de taken van openbare dienst (waaronder de opslagkosten) worden immers in het financieel plan ook als "diensten en diverse goederen" aangemerkt. Daardoor wordt geen duidelijk onderscheid gemaakt tussen het al dan niet verbonden zijn van de kosten aan de taken van openbare dienst. Vanaf het ondernemingsplan 2012 (mei 2011) werd het financieel plan aangepast. De kosten verbonden aan de taken van openbare dienst worden nu afzonderlijk en meer in detail weergegeven.

Per eind 2009 was een waardevermindering op de voorraad geboekt van 55,8 miljoen euro²⁷. Dankzij de hogere olieprijsen op het einde van 2010 kon deze waardevermindering reeds voor ongeveer de helft worden teruggenomen (29,7 miljoen euro).

De bedrijfsopbrengsten bedragen 159,2 miljoen euro en het betreft quasi uitsluitend APETRA-bijdragen (158,9 miljoen euro). De omzet is vergelijkbaar met vorig jaar. Zowel de gemiddelde APETRA-bijdrage als de in verbruik gestelde volumes liggen in lijn met vorig jaar.

Tabel 19 – Financieel plan: resultatenrekening 2010 (in duizend euro)

	Raming mei 2009 (a)	Raming mei 2010 (b)	Realisatie 2010 (c)
Bedrijfsopbrengsten	161.660,0	159.161,0	159.166,6
Bedrijfskosten	-60.350,0	-51.761,0	-19.922,6
- Aankopen handelsgoederen	-377.741,0	-381.268,0	-336.141,3
- Voorraadwijziging handelsgoederen	377.741,0	381.268,0	336.141,3
- Aankopen handelsgoederen - tickets	-19.579,0	-20.785,0	-20.023,4
- Diensten en diverse goederen			
- Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	-39.577,0	-30.081,0	-29.117,2
- Afschrijvingen en waardeverminderingen op vaste activa	-1.092,0	-819,0	-703,9
- Waardeverminderingen op voorraden	-102	-76,0	-31,7
- Voorzieningen voor risico's en			

²⁷ De waarderingsregels stellen dat de voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs voor APETRA. Bij de jaarafsluiting wordt de inventariswaarde vergeleken met de gemiddelde marktprijs van de maand december.

kosten			29.765,3
- Andere bedrijfskosten			191,1
			-2,8
Bedrijfswinst	101.310,0	107.400,0	139.244,0
Financiële opbrengsten (kosten)	-10.804,0	-5.021,0	-344,3
Winst van het boekjaar	90.506,0	102.379,0	138.899,7

Bron: ondernemingsplan 2010 van mei 2009 (a), ondernemingsplan 2011 van mei 2010 (b) en jaarrekening 2010 (c)

Tabel 20 – Financieel plan: balans 2010 (in duizend euro)

	Raming mei 2009 (a)	Raming mei 2010 (b)	Realisatie 2010 (c)
Activa	905.938,0	995.277,0	1.130.330,2
- Immateriële vaste activa	79,0	96,0	56,4
- Materiële vaste activa	143,0	154,0	81,7
- Borgtochten	28,0	28,0	29,1
- Voorraden	865.719,0	924.351,0	908.989,6
- Handelsvorderingen	15.358,0	17.272,0	23.240,1
- Overige vorderingen	3.388,0	670,0	2.686,0
- Geldbeleggingen en liquide middelen	21.223,0	52.706,0	194.290,3
- Overlopende rekeningen van het actief			957,0
Passiva	905.938,0	995.277,0	1.130.330,2
	392.069,0	430.910,0	467.430,8

- Eigen vermogen	503.754,0	560.000,0	560.000,0
- Langetermijnschuld	10.115,0	4.367,0	101.725,8
- Vlottende passiva			1.173,6
- Overlopende rekeningen			

Bron: ondernemingsplan 2010 van mei 2009 (a), ondernemingsplan 2011 van mei 2010 (b) en jaarrekening 2010 (c)

Het balanstotaal op 31 december 2010 bedraagt 1.130,3 miljoen euro (tegenover 676,5 miljoen euro vorig jaar). Het betreft voornamelijk voorraden (909 miljoen euro), handelsvorderingen op ten hoogste één jaar (23,2 miljoen euro) en geldbeleggingen en liquide middelen (194,3 miljoen euro) aan de actiefzijde van de balans en eigen vermogen (467,4 miljoen euro), langetermijnschuld (560 miljoen euro) en schulden op ten hoogste één jaar (101,7 miljoen euro) aan de passiefzijde.

De voorraden op 31 december 2010 bedragen 909 miljoen euro en vertegenwoordigen 1.046.195 ton aardolieproduct van categorie 2 en 1.098.257 ton ruwe aardolie²⁸. De (theoretische) marktwaarde van de voorraden gewaardeerd aan de gemiddelde marktprijs van december 2010 bedraagt 1.195,6 miljoen euro (d.i. 286,6 miljoen euro of 31,5 % meer dan de boekhoudkundige waarde).

Het grootste deel van de vorderingen op ten hoogste één jaar bestaat uit vorderingen op de FOD Economie voor de aangerekende btw op de APETRA-bijdragen van oktober en november 2010 (6,2 miljoen euro) en de voor december geplande APETRA-bijdragen die in januari 2011 worden ontvangen (17 miljoen euro).

Op 31 december 2010 heeft APETRA nog steeds een vordering van 2,5 miljoen euro Nederlandse btw openstaan. Het betreft voornamelijk terug te vorderen btw over in Nederland aangekochte tickets. De Nederlandse belastingadministratie weigerde geruime tijd om die btw terug te storten omdat ze van oordeel was dat APETRA een overheidsinstantie is. In april 2011 liet de Nederlandse belastingadministratie APETRA weten dat de btw uiteindelijk wel zal worden teruggestort. De in 2009 uit voorzichtigheid aangelegde waardevermindering werd eind 2010 teruggenomen²⁹.

²⁸ Daarnaast beschikt APETRA op 31 december 2010 over 115.000 ton categorie 1, 817.500 ton categorie 2 en 35.000 ton categorie 3 op basis van tickets.

²⁹ De terugname van deze waardevermindering van 2,5 miljoen euro wordt in de jaarrekening (en in tabel 19) opgenomen als financiële opbrengst.

De beschikbare middelen op 31 december 2010 bedragen 194,3 miljoen euro, waarvan 193 miljoen euro is geplaatst als termijnbelegging³⁰. Niettegenstaande APETRA in 2010 nog steeds over voldoende middelen beschikt, werd, rekening houdende met de geplande aankopen, 240 miljoen van de langetermijnlening van 800 miljoen euro opgenomen³¹. Op 31 december 2010 werd hierdoor al 560 miljoen euro van deze kredietlijn gebruikt.

Zoals reeds bleek uit het ondernemingsplan 2010 volstaat deze kredietlijn van 800 miljoen euro niet om de realisatie van het scenario “APETRA 2012” te financieren. Het bedrag dat bijkomend moet worden geleend, is afhankelijk van de evolutie van de olieprijs. APETRA heeft ervoor geopteerd om in eerste instantie reeds een bijkomende financiering van 250 miljoen euro te zoeken en deze werd in de loop van 2010 gegund. In het meest recente ondernemingsplan 2012 wordt daarbij de nog benodigde financiering, bovenop de reeds bestaande financieringen voor een bedrag van 1.050 miljoen euro, geraamd tussen de 200 en 300 miljoen euro³². In dit kader werd reeds onderzocht in hoeverre APETRA over de nodige afloscapaciteit beschikt om haar leningen tegen eind 2022 (eindvervaldag van de lening van 800 miljoen euro) terug te betalen. Niettegenstaande deze projectie eveneens sterk afhankelijk is van de evolutie van de olieprijs (hogere olieprijs leiden tot een hogere APETRA-bijdrage en deze genereert een hogere afloscapaciteit), kunnen hoogstwaarschijnlijk niet alle leningen tegen eind 2022 worden afgelost. De huidige financieringen zullen op hun eindvervaldag moeten worden geherfinancierd waarbij de waarde van de voorraad garant zal staan voor het open saldo van de financiering (de theoretische waarde van de voorraad dekt momenteel reeds bijna de volledige benodigde financiering en deze voorraad zal in de volgende jaren nog verder toenemen).

De financiële houdbaarheid van de nv APETRA moet op lange termijn worden verzekerd zonder beroep te doen op leningen. In de volgende jaren moet de nodige afloscapaciteit worden gerealiseerd waarna APETRA (na 2022 of later) volledig zichzelf kan financieren aan de hand van de APETRA-bijdragen.

Het eigen vermogen van APETRA groeit aan met 138,9 miljoen euro tot 467,4 miljoen euro en bestaat uit onbeschikbare reserves (naast het geplaatst kapitaal van 62.000 euro en de wettelijke reserve van 6.200 euro). Vermits de statuten stellen dat er geen dividend mag worden uitgekeerd, werd zoals vorige jaren de winst van het boekjaar aan de onbeschikbare reserves toegevoegd.

---

³⁰ Het betreft een termijnbelegging van 65 miljoen euro op één maand, 50 miljoen euro op twee maand en 78 miljoen euro op drie maand en een half.

³¹ Eind juni werd een (dubbele) schijf van 160 miljoen euro opgenomen en eind december werd een schijf van 80 miljoen euro opgenomen.

³² Uit voorzichtigheid, en rekening houdende met de volatiliteit van de olieprijs, heeft de raad van bestuur beslist om een opdracht uit te schrijven voor (een maximaal bedrag van) 500 miljoen euro. APETRA gaat ervan uit dat de uiteindelijke bijkomende lening voor een lager bedrag zal worden toegekend.

De vlottende passiva bedragen 101,7 miljoen euro en bevatten de handelsschulden van een aantal belangrijke aankopen die net voor het jaareinde werden gerealiseerd en waarvan de betaling voor begin 2011 is gepland.

4.2 Aandachtspunten

4.2.1 Berekening APETRA-bijdrage

De nv APETRA wordt gefinancierd door een bijdrage op de aardolieproducten die aardoliemaatschappijen in België in verbruik stellen. De bijdrage voor elke productcategorie wordt elk kwartaal bepaald door de algemene directie Energie op basis van een formule waarvan de theoretische bestanddelen werden vastgelegd bij koninklijk besluit³³. De methode van berekening van de bijdrage is ongewijzigd ten opzichte van 2007. De bijdrage voor elke productcategorie was voor het jaar 2010 als volgt:

Tabel 21 - APETRA-bijdrage per categorie (in euro/1.000 liter voor categorie 1 en 2 en in euro/ton voor categorie 3)

	Q1	Q2	Q3	Q4
CS ₁	8,54	8,70	9,80	9,26
CS ₂	8,64	8,83	9,87	9,63
CS ₃	7,86	7,98	8,53	8,38

Bron: algemene directie Energie

Om rekening te houden met de werkelijke kost voor het aanhouden van de strategische voorraad moeten de theoretische bestanddelen van de formule voor de berekening van de APETRA-bijdrage worden aangepast. Zo heeft APETRA ondermeer vastgesteld dat, met uitzondering van de ondergrondse opslag van ruwe aardolie, de forfaitaire vergoeding voor opslagcapaciteit van bijna 10 euro (2,48 euro per kwartaal) niet meer actueel is. De opslagcontracten werden gegund tot ruim het dubbele van die forfaitaire vergoeding. Daarnaast zijn de kosten voor de interne voorraadcontrole door APETRA en voor de werkingskosten van APETRA nog steeds niet ingevuld, niettegenstaande de onderliggende kosten al worden gemaakt. Er wordt opgemerkt dat de APETRA-

³³ Artikel 2 van het koninklijk besluit van 4 oktober 2006 tot bepaling van de berekening- en inningwijze van de bijdrage van APETRA: $CS_i = C_1 + C_{r,i} + C_{c,i} + C_{m,i} + (C_{f,i} = CP_i \times I_t \times OS/365 \times \text{dens}_i)$. Deze bijdrage voor de verplichte voorraad van categorie i (CS_i) is de som van:

- de kost voor opslagcapaciteit (C₁), bepaald op 2,48 euro;
- de kost voor de vernieuwing van product (C_{r,i}), bepaald op 0,5 euro;
- de kost voor controle van de voorraadplichtigen (C_{c,i}) en de kost voor controle door APETRA en de werkingskosten van APETRA (C_{m,i}), beide bepaald op 0 euro;
- de kost voor de financiële lasten (C_{f,i}) op de waarde van het product (CP_i) voor het aanhouden van voorraad gedurende OS-dagen, de OS is bepaald op 80,4 dagen.

bijdrage wordt berekend voor een dekking van 80,4 voorraaddagen (in plaats van 90 dagen)³⁴.

4.2.2 Controle op de bijdragen

Volgens de artikelen 16 en 19 van de APETRA-wet moet de algemene directie Energie de gestorte bijdragen controleren^{35 36}. Op basis van de gegevens van de in verbruik gestelde hoeveelheden, aan te leveren door zowel de Centrale Administratie der Douane en Accijnzen van de FOD Financiën als door APETRA, kan de volledigheid van de bijdragen worden gecontroleerd. De algemene directie Energie kan deze informatie aanvullen met de gegevens van de maandelijkse petroleumbalans.

De algemene directie Energie heeft voor het jaar 2010 een overeenstemming gemaakt tussen de gegevens van de Centrale Administratie der Douane en Accijnzen van de FOD Financiën en de gegevens van APETRA van de in verbruik gestelde hoeveelheden. Vermits de gegevens van de FOD Financiën niet de hoeveelheden die in een bepaalde periode in verbruik worden gesteld maar wel de hoeveelheden die in de periode worden aangegeven bij de Centrale Administratie der Douane en Accijnzen bevatten, moest worden rekening gehouden met enige verschuiving in hoeveelheden³⁷. Uit de controleresultaten blijkt dat de afwijking op jaarbasis globaal zeer beperkt is.

Niettegenstaande de gemaakte overeenstemming, worden er alsnog per individuele voorraadplichtige verschillen vastgesteld. De algemene directie Energie zal deze verschillen aan verdere controles onderwerpen. De algemene directie Energie moet in de toekomst ook nog de controles over de jaren 2007 en 2008 uitvoeren (het jaar 2009 werd eveneens reeds gecontroleerd).

4.2.3 Dossier binnenvaart

Krachtens artikel 52 van de wet houdende diverse bepalingen (I) van 21 december 2007 wordt de gasoliebevoorrading van binnenvaartschepen waarvoor een accijnsvrijstelling van toepassing is, vrijgesteld van de APETRA-bijdrage. De praktische bepalingen van deze vrijstelling moeten bij koninklijk besluit worden vastgelegd. Het koninklijk besluit laat nog steeds op zich wachten omdat het

³⁴ De 80,4 dagen zijn het gevolg van de opstart van het nieuwe systeem waarbij de toenmalige CSO-bijdrage verminderd werd met 1 euro, omgerekend in dagen was dit 9,6 dagen ($90 - 9,6 = 80,4$).

³⁵ Zie ook het koninklijk besluit van 4 oktober 2006 tot bepaling van de berekening- en inningwijze van de bijdrage voor APETRA (zoals bekrachtigd door artikel 62 van de wet van 27 december 2006 houdende diverse bepalingen (I)), artikelen 2, §3 en 7.

³⁶ De praktische uitvoering van deze controle werd vastgelegd in artikel 11 van het protocol van 2 mei 2007 tussen de algemene directie Energie en de nv APETRA.

³⁷ Meer concreet werden de gegevens van APETRA van december 2009 tot en met november 2010 (in verbruik gestelde hoeveelheden) vergeleken met de gegevens van de Centrale Administratie der Douane en Accijnzen van het jaar 2010 (aangegeven hoeveelheden).

voor de FOD Economie nog niet duidelijk is hoe deze vrijstelling praktisch kan worden uitgewerkt.

De bunkermaatschappijen voor de binnenvaart hebben sinds de opstart van APETRA geen bijdragen betaald³⁸.

4.2.4 Dossier luchtvaart

Voor het gebruik van kerosine in de reguliere luchtvaart en de vrachtluchtvaart werd er vastgelegd dat de APETRA-bijdrage vanaf 1 april 2007 niet hoger mag zijn dan 4 euro per 1000 liter. Voor de niet-reguliere vluchten geldt deze verlaagde bijdrage niet.

Bij gebrek aan eenduidige definities en informatie van de verschillende soorten vluchten is het echter voor de luchthavens niet steeds duidelijk welke bijdrage wanneer verschuldigd is. In de loop van 2010 heeft de FOD Economie aan de hand van de bij de luchthavens beschikbare informatie geprobeerd om eenvormige definities af te bakenen. De praktische problemen waren echter te complex om een concrete oplossing uit te werken. In het verleden stelde de FOD Economie reeds de invoering van een unieke bijdrage voor de volledige luchtvaart als oplossing voorop. De nodige wetgeving moet nog worden opgesteld waarbij het niveau van de unieke bijdrage nog moet worden vastgelegd.

---

³⁸ Voor de maanden april en mei 2007 zullen de oorspronkelijk betaalde bijdragen in de loop van 2011 worden terugbetaald.

HOOFDSTUK 5

Rekeningen 2010 APETRA

5.1 Jaarrekening

APETRA realiseerde in 2010 een winst van 138,9 miljoen euro (tegenover 135,2 miljoen euro in 2009). Deze winst is, met uitzondering van een financiële nettokost van 0,3 miljoen euro, het verschil tussen de bedrijfsopbrengsten (159,1 miljoen euro) en bedrijfskosten (19,9 miljoen euro). De bedrijfskosten worden positief beïnvloed door de verdere terugname van de in 2008 aangelegde waardevermindering op de voorraad (29,8 miljoen euro). De bedrijfskosten hebben daarnaast hoofdzakelijk betrekking op de kosten voor de aankoop van tickets (20 miljoen euro) en de opslagkosten (26,7 miljoen euro).

Het balanstotaal stijgt van 676,5 miljoen euro in 2009 tot 1.130,3 miljoen euro in 2010. De voorraden (908,9 miljoen euro) en de geldbeleggingen en liquide middelen (194,3 miljoen euro) zijn de voornaamste activa. Het eigen vermogen op 31 december 2010 bedraagt 467,4 miljoen euro (tegenover 328,5 miljoen euro in 2009). De langetermijnschuld stijgt van 320 miljoen euro tot 560 miljoen euro.

5.2 Beleidsverslag

Het beleidsverslag heeft als doel een getrouw beeld te geven van de werkzaamheden van APETRA tijdens het boekjaar en geeft ook de gebeurtenissen weer die na sluiting van het boekjaar zijn voorgevallen (tot april 2011). Het beleidsverslag vormt daarnaast het bijzonder verslag van APETRA over het sociaal oogmerk en de uitvoering van de taken van openbare dienst. Het financieel jaarverslag van de raad van bestuur aan de algemene vergadering is opgenomen onder punt V van het beleidsverslag.

Het beleidsverslag gaat ondermeer in op de indekking van de voorraadplicht in 2010. Voor categorie 1 (benzine) en categorie 3 (zware stookolie) heeft APETRA geen probleem om haar voorraadplicht in te dekken. Voor categorie 2 (middeldistillaten) beschikt APETRA eind 2010 over 77% van de APETRA voorraadplicht.

5.3 Verklaring college commissarissen

Op 2 mei 2011 stelde het college van commissarissen een verklaring zonder voorbehoud op over de jaarrekening 2010.

In vergelijking met voorgaande jaren wordt aan de verklaring zonder voorbehoud niet langer een toelichtende paragraaf toegevoegd. In deze toelichtende paragraaf

werd gewezen op het niet ter beschikking zijn van een sluitende controle van de volledigheid van de ontvangsten. De controle op de volledigheid van de ontvangsten valt onder de verantwoordelijkheid van de algemene directie Energie en werd voor het jaar 2010 reeds uitgevoerd. Er werden geen noemenswaardige verschillen vastgesteld (zie ook hierover punt 4.2.2).

HOOFDSTUK 6

Antwoord van de staatssecretaris

In zijn antwoord van 23 maart 2012 wijst de staatssecretaris voor Leefmilieu, Energie, Mobiliteit en Staatshervorming erop dat hij pas sinds december 2011 verantwoordelijk is voor het energiebeleid en enkel nota kan nemen van de opmerkingen. Hij zal de nodige verbeteringen uitvoeren en is ervan overtuigd dat het rapport zal bijdragen tot de verbetering van het strategisch voorraadstelsel van ons land.

De staatssecretaris stelt met tevredenheid vast dat het nieuwe ticketcontract een goede zaak is voor de beveiliging van onze bevoorrading.

Hij kondigt aan om in het bijzonder rekening te houden met de volgende punten uit het verslag:

- schriftelijke mededeling van de voorraadplicht ten laatste op 31 maart van het voorraadjaar aan APETRA;
- erover waken dat APETRA zijn verplichtingen en verbintenissen zal nakomen tegenover de Europese instanties;
- de aanbeveling om de theoretische elementen van de formule voor de berekening van de APETRA-bijdrage aan te passen zodat beter rekening kan worden gehouden met de werkelijke kosten waarmee APETRA wordt geconfronteerd;
- het ontbreken van de uitvoeringsbesluiten voor het luik “nationaal crisisbeleid” van de wet van 20 juli 2006.

BIJLAGE

Brief van de staatssecretaris voor Leefmilieu, Energie, Mobiliteit en Staatshervorming van 23 maart 2012

(Vertaling)

De staatssecretaris voor Leefmilieu, Energie, Mobiliteit en Staatshervorming

Brussel, 23 maart 2012

Betreft: opmerkingen van het Rekenhof over de uitvoering in 2010 van de opdrachten van openbare dienst van APETRA

Geachte heer,

In eerste instantie wil ik u danken voor uw medewerking die moet leiden tot een verbetering van de werking van APETRA. Het verslag “APETRA – Uitvoering van de opdrachten van openbare dienst in 2010” bevat inderdaad een aantal aanbevelingen en adviezen die APETRA zeker in staat zullen stellen om te komen tot een grotere doelmatigheid en tot een gezonder beheer.

Vermits ik pas sinds december 2011 verantwoordelijk ben voor het energiebeleid, kan ik enkel nota nemen van uw overwegingen en u verzekeren dat alles onmiddellijk in het werk zal worden gesteld om de verbeteringen uit te voeren.

Ik heb meer bepaald de volgende overwegingen in beschouwing genomen:

- Op pagina 10 van zijn verslag, herinnert het Rekenhof er terecht aan dat *“de APETRA-wet bepaalt dat de minister van Energie de totale hoeveelheid die APETRA moet aanhouden voor 31 maart van het voorraadjaar schriftelijk aan APETRA meedeelt. APETRA stemt haar effectieve voorraad af op haar voorraadplicht binnen een termijn van zes maanden na 31 maart.”*
- Op pagina 12 staat geschreven *“dat APETRA duidelijk aangeeft in haar ondernemingsplan dat ze zal streven om de volledige Belgische voorraadplicht ten opzichte van de Europese Commissie in te dekken in*

2012.” Het is volgens mij inderdaad zeer belangrijk dat België zijn verplichtingen en verbintenissen nakomt tegenover de Europese instanties en de internationale organisaties. In die optiek zal ik er onder andere over waken dat APETRA voldoende voorraadcapaciteit opbouwt.

- Ik merk met tevredenheid op dat de raad van bestuur van APETRA een nieuwe raamovereenkomst voor de toewijzing van tickets heeft goedgekeurd. Het Rekenhof stelt hierover terecht dat *“het nieuwe ticketcontract voorziet in strengere voorwaarden voor de ticketaanbieders in geval van een olievoorradingscrisis, voornamelijk wat betreft de inzetbaarheid van de ticketvoorraden.”* Dat is uiteraard een goede zaak om onze bevoorrading veilig te stellen, mocht er een grote crisis uitbreken.
- Er wordt ons aangeraden de theoretische elementen van de formule voor de berekening van de APETRA-bijdrage aan te passen om beter rekening te kunnen houden met de werkelijke kosten waarmee APETRA wordt geconfronteerd.
- Wat het nationaal crisisbeleid en in het bijzonder de wet van 20 juli 2006 betreft, betreurt het Rekenhof dat *“deze uitvoeringsbesluiten tot nu toe niet tot stand kwamen”*.

Ten slotte lijkt het me wenselijk nogmaals te herhalen dat ik er ten zeerste van overtuigd ben dat dit verslag een absolute must is om het strategisch voorraadstelsel van ons land en de dagelijkse werking ervan voortdurend te verbeteren.

Hoogachtend,

Staatssecretaris voor Leefmilieu, Energie, Mobiliteit en Staatshervorming

Melchior WATHELET

Er bestaat ook een Franse versie van dit verslag.
Il existe aussi une version française de ce rapport.

ADRES
Rekenhof
Regentschapsstraat 2
B-1000 Brussel

TEL.
+32 2 551 81 11

FAX
+32 2 551 86 22

www.rekenhof.be